

Erikoissairaanhoidon päivitetty järjestämissopimus

Yhtymävaltuusto 2.6.2021

JOHTAJAYLILÄÄKÄRI JUKKA MATTILA

LAPIN SAIRAANHOITOPIIRI

Normiperusta

- Terveydenhuoltolain 42 §:n mukaan **erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien on järjestettävä yhteistyössä alueensa erikoissairaanhoito**. Niiden on suunniteltava ja sovitettava yhteen alueensa erikoissairaanhoidon palvelujen tuotanto, tietojärjestelmät, lääkinnällinen kuntoutus ja erilaiset hankinnat.
- Terveydenhuoltolain 43 §:n mukaan erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on tehtävä erikoissairaanhoidon järjestämissopimus, jossa on **sovittava sairaanhoitopiirien työnjaosta ja toiminnan yhteensovittamisesta sekä uusien menetelmien käyttöönoton periaatteista**.
- Valtioneuvosto **asetus kiireellisen hoidon perusteista** ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä (VNA 583/2017) tuli voimaan 1.1.2018. Sillä säädetään päivystyksiköiden kiireellisen hoidon vastaanottotoiminnan tehtävistä ja laatuvaatimuksista sekä erikoisalakohtaisista edellytyksistä.

Normiperusta (2)

- **Asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta** ja eräiden tehtävien keskittämisestä (VNA 582/2017) tuli voimaan 1.1.2018, mutta sen 7 § 1.7.2018 alkaen. Sillä säädetään valtakunnallisesti vähempään kuin viiteen yliopistolliseen sairaalan keskitettävistä suunnittelu- ja koordinaatiotehtävistä sekä leikkauksista, hoidoista ja toimenpiteistä. Asetuksella säädetään myös suunnittelu- ja koordinaatiotehtävien alueellisesta keskittämisestä viiteen yliopistolliseen sairaalaan. Lisäksi **säädetään tiettyjen erikoissairaanhoidon toimenpiteiden, hoitojen ja leikkausten keskittämisestä viiteen yliopistolliseen sairaalaan sekä 7 §:ssä ympärivuorokautista yhteispäivystystä ylläpitäviin asetuksessa mainitut edellytykset täyttäviin sairaaloihin.**

Päätösmenettely, sopimuksen seuranta ja muuttaminen

Sairaanhoitopiirien **kuntayhtymät hyväksyvät järjestämissopimuksen** ja sen mahdolliset muutokset kuntalain (410/2015) 58 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toimielimessä, **yhtymävaltuustossa**. Jos kuntayhtymät eivät pääse asiassa sopimukseen, valtioneuvosto voi määrätä sopimuksen sisällöstä (Terveystieteiden tutkimuslaki 1326/2010 43 §). Tämän sopimuksen käytännön **toteutumista arvioidaan vuosittain** erityisvastuualueen arviointiryhmässä, joka koostuu sairaanhoitopiirien johtavista viranhaltijoista. Sen jäsenistä tekee päätöksen PPSHP:n hallitus sairaanhoitopiirien esityksestä. Arviointiryhmän tehtävä on arvioida erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien yhteistyötä ja antaa suosituksia kuntayhtymien toimielimille järjestämissopimukseen tarvittavista päivityksistä. **Johtajaylilääkärit valmistelevat varsinaiseen sopimukseen tehtävät muutokset toimielimille ja panevat muutokset täytäntöön.**

Järjestämissopimuksen arviointi

- Järjestämissopimuksen arviointiryhmä on arvioinut erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien yhteistyötä, sopimuksen toteutumista ja muutostarpeita. Arviointiryhmän käsityksen mukaan **sopimusta on noudatettu yleisesti ottaen hyvin**, joskaan **kaikki työnjakoon liittyvät tavoitteet ja odotukset eivät ole täysin toteutuneet**. Erityisesti työnjakoasetuksen 7 § mukaiset **leikkaustoimenpiteiden määrälliset tavoitteet ovat jääneet osittain saavuttamatta**.
- Arviointiryhmä on todennut järjestämissopimuksessa olevan sisällöllisiä **muutostarpeita yhteistyötä ja työnjakoa kuvaavassa luvussa**, ja pienehköjä, teknisluonteisia muutostarpeita sopimuksen muissa luvuissa. Lisäksi arviointiryhmän käsityksen mukaan sopimuksen **tekstiä tulisi muokata enemmän sopimusluonteiseksi** ja taustoittavien tekstiosien osuutta tulisi supistaa.

Työnjakoasetuksen muutokset

- Työnjakoasetus astui uudistettuna voimaan 15.1.2021. Uudistus koski asetuksen pykälää 3 §, 6 § ja 7 §, joissa määritellään edellytykset sairaanhoitopiireissä suoritettaville leikkaustoimenpiteille ja sairaanhoitopiirien väliselle työnjaolle.
- Työnjakoasetuksen 7 § määrittelee tekonivelleikkausten, selkäleikkausten ja eräiden syöpäleikkausten lukumääriä ja laatua koskevat edellytykset. Uuden asetuksen mukaan em. **leikkausten vähimmäislukumäärät voidaan alittaa, jos näiden leikkausten toteuttaminen keskussairaaloissa on tarkoituksenmukaista kirurgisen päivystysvalmiuden ja henkilöstön saatavuuden ylläpitämiseksi** päivystyspisteiden välisten etäisyyksien ja väestön palvelutarpeen vuoksi. Tekonivel- ja selkäleikkausten edellytyksenä on ortopedian ja traumatologian erikoisalan ympärivuorokautinen päivystys ja syöpäleikkausten edellytyksenä soveltuvan kirurgisen erikoisalan päivystys.
- Lisäksi edellytyksenä on, että asiasta sovitaan erityisvastuualueen järjestämissopimuksessa ja että **sairaala pystyy varmistamaan toiminnan laadun, potilasturvallisuuden**, osaaminen ja hoidon kokonaisuuden yhteistyössä erityisvastuualueen yliopistollista sairaalaa ylläpitävän sairaanhoitopiirin kanssa.

Järjestämissopimuksen muutokset

- Sairaanhoidopiirien johtajaylilääkärit ovat muokanneet järjestämissopimusta arviointiryhmän ehdotusten mukaisesti. Merkittävimmät muutokset koskevat lukua 4, jossa sovitaan erikoissairaanhoidon valtakunnallisesta ja alueellisesta yhteistyöstä ja leikkaustoimenpiteiden keskittämisestä.
- Muokatussa sopimuksessa (luku 4) todetaan, että **OYS-erva-alueen keskussairaaloissa on tarkoituksenmukaista jatkaa primaareja lonkan ja polven tekonivelleikkauksia, selkäkirurgiaa ja syöpäkirurgiaa, vaikka leikkausten vuosittaiset lukumäärät jäävät asetuksessa mainittujen rajojen alle**. Toiminta vaatii ortopedian ja traumatologian erikoisalan ja muun soveltuvan kirurgisen erikoisalan ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämisen.
- Toiminnan **määrää ja laatua seurataan** yhteisen tietokannan sekä tekonivel-, selkä- ja syöpärekisterien avulla. Laaturekistereiden lisäksi toimintaa seurataan yhteistyössä yliopistosairaalan kanssa auditointikäyntien, suunniteltujen vierailujen, yhteisten erikoisalakokousten ja -koulutusten avulla.

Järjestämissopimuksen muutokset (2)

- Vastuu työnjakoasetuksen mukaisen leikkaustoiminnan laadusta, potilasturvallisuudesta ja toteutuvasta työnjaosta on asetuksessa mainittujen leikkaushoitojen asiantuntijalääkäreillä, jotka yhdessä koordinoivat toimintaa koko erityisvastuualueella ja raportoivat siitä vuosittain johtajaylilääkäreille. Sairaanhoitopiirien johtajaylilääkärit ja erikoisalojen ylilääkärit seuraavat työnjaon toteutumista ja puuttuvat tilanteeseen tarvittaessa.
- **Rintasyöpäkirurgian leikkaushoidossa edellytetään sairaanhoitopiirien sairaaloilta yhteisten laatuvaatimusten mukaista moniammatillista toimintaa OYS rintasyöpäkirurgian koordinoimana.** Muussa tapauksessa leikkaustoiminta on toteutettava muissa sairaaloissa, joilla on velvollisuus tämän järjestämissopimuksen perusteella vastaanottaa vastuu kyseisten tehtävien hoitamisesta.

Järjestämissopimuksen muutokset (3)

- **Kaikilla erikoisaloilla tai erikoisalaryhmillä on vähintään vuosittain ervatapaaminen**, jossa päivitetään koulutus-, hoito- ja työnjakokäytäntöjä. Kokouskutsut, muistiot ja muutokset em. dokumentteihin lähetetään ervakoordinaattorille ja johtajaylilääkäreille.
- OYS-ervan sairaanhoitopiirit ohjaavat työnjakoasetuksen mukaiset **potilasryhmät ensisijaisesti oman erityisvastuualueen sairaaloihin**. Tällä pyritään turvaamaan erikoissairaanhoidon korkea laatutaso ja osajien riittävyys koko erityisvastuualueelle.
- Uutena asiana järjestämissopimukseen on sisällytetty **luku 12 potilasvakuuttaminen**.